

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-139(4)/09

Warszawa, 10 września 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec senackiego projektu ustawy

- zmieniającej ustawę o systemie oświaty oraz ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 2210).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Edukacji Narodowej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu
wobec senackiego projektu ustawy
zmieniającej ustawę o systemie oświaty oraz ustawę
o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw
(druk sejmowy nr 2210)

Senacki projekt ustawy zmieniającej ustawę o systemie oświaty oraz ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw zawiera propozycje zmian przepisów art. 90 ust. 2c ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz art. 1 pkt 36 lit. b i pkt 38 lit. b ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458). Proponuje się w nim również zamieszczenie przepisu przejściowego (art. 3), dotyczącego zasad pokrywania kosztów dotacji udzielonych przedszkolom niepublicznym w roku 2009 oraz wskazania daty, od której zastosowanie znajdować będzie art. 90 ust. 2c ustawy o systemie oświaty w nowym brzmieniu.

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2008 r. (sygn. akt K 19/07), stwierdzającego niezgodność przepisu art. 90 ust. 2c tej ustawy z art. 16 ust. 2 i art. 167 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 3 ust. 1 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego, sporządzonej w Strasburgu dnia 15 października 1987 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 124, poz. 607 oraz z 2006 r. Nr 154, poz. 1107).

Sentencja orzeczenia opublikowana została w Dzienniku Ustaw z 2008 r. Nr 235, poz. 1618.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności art. 90 ust. 2c ustawy o systemie oświaty z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz z Europejską Kartą Samorządu Lokalnego w zakresie, w jakim przepis ten nakazuje pokrycie wyższych kosztów dotacji – w przeliczeniu na jednego ucznia – niż dotacje przysługujące przedszkolom niepublicznym usytuowanym na terenie gminy zobowiązanej, w tej części kosztów, która przekracza iloczyn ustalonego przez gminę zobowiązaną wskaźnika procentowego i kwoty wydatków bieżących, o których mowa w art. 90 ust. 2b, ustalonych przez gminę uprawnioną do refundacji.

W ocenie Trybunału, uregulowanie zawarte w art. 90 ust. 2c ustawy o systemie oświaty nadmiernie ogranicza swobodę gminy zobowiązanej do refundacji, a tym samym pozostaje w sprzeczności z normą wywodzoną zarówno z art. 16 ust. 2 ustawy zasadniczej, jak i z drugiego wzorca konstytucyjnego, tj. art. 167 ust. 1. Dotyczy to jednak jedynie „nadwyżki” wynikającej z zastosowania wyższego wskaźnika procentowego, a nie wyższej kwoty wydatków bieżących, ponoszonych – w przeliczeniu na jednego ucznia – w przedszkolach publicznych gminy uprawnionej do refundacji.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2008 r. odracza utratę mocy obowiązującej art. 90 ust. 2c ustawy o systemie oświaty, w zakresie w jakim został uznany za niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz Europejską Kartą Samorządu Lokalnego, do dnia 31 grudnia 2009 r. W uzasadnieniu wyroku podkreślono, że przepisy determinujące zakres zobowiązań finansowych winny być kształtowane z dużą troską o ich precyzję i jasność. Ponadto rozliczenia między gminami, w tym zwłaszcza zasady ustalania wysokości kosztów, o których refundację gmina dotująca przedszkole niepubliczne może się ubiegać ze strony gminy, której mieszkańcy uczęszczali do tego przedszkola, są „szczególnie newralgiczne”, a wszelkie nieścisłości czy też zawilości ustawowej regulacji mogą skutkować spór pomiędzy zainteresowanymi jednostkami lub stać się podstawą pociągnięcia do odpowiedzialności organów oraz osób odpowiedzialnych za stan finansów w danej gminie. Dodatkowo Trybunał miał na względzie także harmonogram przygotowywania i uchwalania budżetów gminnych.

Zmiana zaproponowana w art. 1 projektu senackiego polega na dodaniu w art. 90 ust. 2c ustawy o systemie oświaty zastrzeżenia, że wskaźnik procentowy, według którego ustala się wysokość kosztów refundowanych przez gminę zobowiązaną, nie może być wyższy niż wskaźnik przyjęty przez tę gminę na potrzeby dotowania przedszkoli niepublicznych znajdujących się na jej terenie.

W art. 2 projektu uwzględniono natomiast uchwalenie przez Sejm w dniu 19 marca 2009 r. ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U Nr 56, poz. 458), proponując wprowadzenie identycznego, jak w odniesieniu do przedszkoli niepublicznych, modelu refundowania dotacji udzielonej niepublicznym innym formom wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 90 ust. 2d ustawy o systemie oświaty. Proponowana nowelizacja art. 1 pkt 38 lit. b ustawy z dnia 19 marca 2009 r. uwzględnia wskazania Trybunału Konstytucyjnego zawarte w przywołanym wyżej wyroku.

W art. 2 projektu zawarto również zmianę art. 1 pkt 36 lit. b ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw, który to przepis wprowadza w art. 80 ust. 2d ustawy o systemie oświaty identyczny model refundowania dotacji udzielonej publicznym innym formom wychowania przedszkolnego prowadzonym przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne, jak w przypadku refundowania dotacji udzielonej niepublicznym innym formom wychowania przedszkolnego zgodnie z nowelizowanym art. 90 ust. 2e tej ustawy.

Pozostawienie art. 80 ust. 2d ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu w jakim miałby zacząć obowiązywać z dniem 1 stycznia 2010 r., narażałoby ten przepis na zarzut niekonstytucyjności w takim samym zakresie, jak będący przedmiotem wspomnianego wcześniej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2008 r., przepis art. 90 ust. 2c.

Dodatkowo, w celu ujednoczenia redakcji art. 80 ust. 2d (art. 2 pkt. 1 projektu ustawy) i art. 90 ust. 2e (art. 2 pkt 2 projektu ustawy) z redakcją odpowiednio art. 80 ust. 2b i art. 90 ust. 2d ustawy o systemie oświaty, należy zastąpić użyte w nowelizowanym art. 80 ust. 2d ustawy o systemie oświaty sformułowanie: *„Jeżeli do formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w ust. 2b, uczęszcza uczeń”*, sformułowaniem: *„Jeżeli formą wychowania przedszkolnego, o której mowa w ust. 2b, jest objęty uczeń”*, a w nowelizowanym art. 90 ust. 2e zastąpić sformułowanie: *„Jeżeli do niepublicznej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w ust. 2d, uczęszcza uczeń”*, sformułowaniem: *„Jeżeli niepubliczną formą wychowania przedszkolnego, o której mowa w ust. 2d, jest objęty uczeń”*.

W uzasadnieniu projektu senackiego wskazano, że wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Natomiast w przypadku gmin, zmiana wysokości refundacji będzie miała wpływ na ich budżet.

W opinii Rządu, oszacowanie skutków tych zmian, nawet przybliżone, nie jest możliwe, jednakże biorąc pod uwagę, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego jest zgodny z oczekiwaniami jednostek samorządu terytorialnego w powyższym zakresie, zmiany refundacji nie powinny spowodować dla nich negatywnych skutków.

Rząd popiera rozwiązanie przewidziane w senackim projekcie ustawy zmieniającej ustawę o systemie oświaty oraz ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Powyższy projekt jest zbieżny z koncepcją zmian przepisów przygotowywaną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

W opinii Rządu, zmiany zaproponowane w projekcie senackim oraz cele i zakres regulacji, opisane w uzasadnieniu projektu uwzględniają wskazania zawarte w wyroku Trybunału Konstytucyjnego oraz jego uzasadnieniu, wykonując tym samym orzeczenie wydane w sprawie K 19/07.

Wobec powyższego, Rząd pozytywnie opiniuje senacki projekt ustawy zmieniającej ustawę o systemie oświaty oraz ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (*druk sejmowy nr 2210*).